

"ЕС не ни помага"? Не, не е вярно! Ето фактите и числата

Публикуван на: 02-04-2020

Източник: [Портал Европа](#)

Тя не е обвита с европейското знаме и е почти толкова невидима, колкото и коронавирусът. За европейската помощ за българското здравеопазване, граждани и икономика се говори малко, но не защото я няма.

От началото на кризата Европейският съюз (ЕС) даде възможност на България да ползва почти **4 милиарда лева**, за да си помогне за здравната система и икономиката, върна стотици българи, закъсали по света, съдейства за осигуряването на маски и облекла за медиците, но в официалната комуникация на българските власти ролята на ЕС често се пропуска.

Както казваше бившият председател на Европейската комисия Жан-Клод Юнкер един от най-големите проблеми на Европа е, че лидерите говорят едно в Брюксел и друго, когато се приберат у дома - хвърлят вината за неудачите на ЕС, а успехите приписват на себе си.

След последната среща на върха на ЕС на 26 март [премиерът Бойко Борисов заяви, че „към днешна дата всяка държава си решава сама въпросите“](#), както и че „първи ще се спасят от еврозоната“, докато България, която не може да печата пари заради валутния борд, се намира в особено трудно положение. Финансовият министър Владислав Горанов каза по повод помощта от ЕС, че не става въпрос за нови пари, а за „нашите пари“ от еврофондовете.

От 13 март в България е в сила извънредно положение заради пандемията от коронавирус. До четвъртък сутрин 449 души са заразени. Всичко [най-важно за ситуацията можете да прочетете тук](#).

Разрастването на пандемията в целия свят [можете да проследите в реално време тук](#).

В тази ситуация България обаче далеч не е оставена без европейска подкрепа. Ето няколко примера с европейско авторство. **Маски за медиците, респиратори за интубираните**

На 27 март българското правителството одобри договор с Китайската национална фармацевтична корпорация за външна търговия за доставка на лични предпазни средства и медицинска апаратура.

1,2 милиона маски и 50 респиратора за общо **2,9 млн. евро** (5,8 милиона лева) ще бъдат платени изцяло с пари от Европейския фонд за регионално развитие, след като Европейската комисия разреши непохарчените пари по европейските програми да се насочат за справяне с кризата.

Еврофондовете и икономическият пакет за бизнеса

Една от първите инициативи на Европейската комисия, одобрена миналата седмица на извънредни заседания на евроинституциите, беше освобождаването на 8 милиарда евро бюджетни резерви и 29 млрд. неизразходвани средства от структурните и Кохезионния фонд, които [страните членки да използват за икономическа помощ за бизнеса и за здравните си системи](#).

Програмата е наречена Инвестиционна инициатива за отговор на коронавируса и позволява 37 млрд. евро, авансово изплатени на страните членки и непохарчени от тях, да бъдат инвестирани в

"ЕС не ни помага"? Не, не е вярно! Ето фактите и числата

три области - заплати за медиците и наемане на нов персонал, оборудване за болниците, помощ за малкия и среден бизнес, както и за излизащите на трудовата борса работници.

Тези пари трябваше да бъдат върнати в европейския бюджет до юни, но ЕС реши да ги опрости на страните, за да им помогне с пари за справяне с кризата и последиците ?. За България освободената сума е **812 млн. евро (122 млн. евро спешна ликвидност и 690 млн. евро неусвоени средства)**.

Към тях трябва да се добавят още **546 млн. евро** (заедно с националното съфинансиране) недоговорени средства по европейски програми, които могат да се пренасочват за дейности, които досега не се покриваха от тях. Така общата сума, с която правителството може да разполага за осигуряване на здравната система и бизнеса, става **1,358 млрд. евро** (2,7 милиарда лева). Към тях могат да се добавят още 40 млрд. евро за кредитни линии от Европейската инвестиционна банка, за които може да се кандидатства на общо основание.

Целият обявен до момента икономически пакет на българското правителството, възлиза на 4,5 млрд. лв.

Като облекчи правилата за отпускане на държавна помощ на бизнеса и премахна ограниченията за бюджетната дисциплина, която поставя рамки пред публичния дълг, бюджетния дефицит и инфлацията, ЕС на практика даде възможност на националните власти да формират пакети за подпомагане по собствена преценка и без таван. Европейският фонд за солидарност, който помага на пострадали от природни бедствия страни, също променя правилата си, за да включи възможност за финансиране при здравни кризи.

В сряда Европейската комисия обяви, че работи и по нови предложения, сред които идеята да съфинансира национални схеми за създаване на краткосрочна заетост за загубили работата си хора. Има и предложение да се освободят ограниченията върху предназначението на еврофондовете, така че още повече пари от тях да могат да се пренасочват за борба с епидемията.

Помощ за земеделците

Крайният срок за подаване на заявления за изплащане на земеделски субсидии ще бъде удължен с един месец до 15 юни, като това е вече факт за най-пострадалата от коронавируса държава в ЕС - Италия.

Максималният размер на държавната помощ за фермерите беше увеличен на 100 хил евро на стопанство, а за предприятията за преработка на храни и за маркетинг на храни - до 800 хил. евро.

Комисията разреши тези помощи, които трябва да бъдат отпуснати от националните власти, да бъдат допълнени и с помощ de minimis (вид национална помощ, специално предвидена за селскостопанския сектор), която може да бъде отпусната без предварително одобрение от Комисията. Наскоро максималната стойност на тази помощ беше увеличена до 20 хил. евро.

Европейските обществени поръчки

Осигуряването на маски, защитни очила, шлемове и костюми за българските медици стана възможно, след като България се включи в обществена поръчка, в която 25 държави от ЕС заедно поръчаха защитно облекло, а офертите бяха групирани от Европейската комисия. Благодарение на високия си кредитен рейтинг A+++ и на големите размери на поръчките, Комисията осигури всички заявени количества. Според условието на поръчката доставката трябва да бъде осъществена до 2 седмици, след като националните власти подпишат договор с продавачите.

[България беше включена в поръчката, дори след като изпусна крайния срок](#) за нея. София

трябваше да поиска удължаване на обществената поръчка, след като с изненада установи, че не е приключила приемането на европейските стандарти за такива поръчки заради липсващ превод от английски на български език. След като Свободна Европа съобщи за тази пропусната възможност, Рамковото споразумение за съвместно възлагане на обществени поръчки при мерки за медицинско противодействие беше незабавно предложено от правителството и ратифицирано от Народното събрание и без превода. Въпреки това Комисията погледна с разбиране и България беше добавена в общото закупуване на защитно облекло. Парафирането на споразумението направи възможно правителството да участва и в продължаващите в момента общи европейски поръчки за тестове и за респиратори. **Контрол за тестовете за коронавирус**

Чрез Съвместния изследователски център към Европейската комисия беше разработен нов контролен материал за сверяване на резултатите от бързите тестове за коронавирус, който подобрява тяхната ефективност. Материалът, произведен от германска биотехнологична компания по дизайн на Центъра, представлява синтетична, незаразна част от вируса, която гарантира, че тестовете не дават отрицателни резултати при заразени хора.

Създадените вече 3000 екземпляра са достатъчни за проверката на 60 милиона теста. Материалът вече е изпратен в референтните лаборатории във Военномедицинска академия, Националния център по заразни и паразитни болести, както и в лабораториите във Варна и Стара Загора.

Стандартизиране на българските маски и защитни облекла

Европейската комисия промени и направи публични и безплатни 11 стандарта за производство на маски, ръкавици и защитно облекло, за да помогне на страните членки, които започнаха собствено производство, за да си набавят недостига от предпазни средства.

Премиерът Бойко Борисов разговаря с председателката на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен на 17 март. Тогава тя го помоли, като израз на европейска солидарност към най-нуждаещите се страни, България да свали забраната за износ на маски и защитни облекла за ЕС, която беше въведена на 23 февруари. Досега това не е направено, а вицепремиерът Екатерина Захариева в разговор с италианския външен министър Луиджи ди Майо във вторник, е казала, че забраната няма да бъде отменена докато България не задоволи собствените си нужди.

В момента Еврокомисията подготвя и предложение за отлагане на влизането в сила на Директивата за медицинските изделия, за да се улесни пускането на пазара на аспиратори и други изделия, които различни заводи в Европа обявиха, че започват да произвеждат, за да заситят пазарния глад за апарати. Това ще позволи и на българските фирми, които започнаха да правят защитни костюми, да ги сертифицират и продават и на други европейски държави, ако правителството свали забраната за износ на такива материали. **Прибиране на закъсали българи по света**

Няколко стотин българи, заварени от кризата на почивки в различни краища на света, се завърнаха със самолети, наети от различни европейски държави, които бяха платени 75% от европейския бюджет. Българи имаше още в първите полети, с които европейските граждани се изтеглиха от Ухан в пика на китайската коронавирусна епидемия. На борда на такива самолети, освен гражданите на държавата, организираща полета, се качват и други европейци, заявили желание в дипломатическите служби.

Само от началото на седмицата над 2300 души вече са се прибрали у дома по този начин, като по оценки на Европейската комисия, близо 400 хил. все още се опитват да намерят транспорт до ЕС. Брюксел планира да похарчи за репатриране 75 млн. евро.

[Свободна Европа](#)